

A photograph of a man with a prosthetic leg sitting on a tiled ledge in a bathroom. He is wearing a blue towel around his neck and patterned shorts. He has a tattoo on his left shoulder and is looking off to the side. The background shows a tiled wall and a door.

De feilopererte

Metoderapport SKUP 2021

NRK

Kari Jeppestøl Arntzen, Christina Cantero, Heidi Ditlefsen, Jon Anders Møllen, Odd Isungset, Siv Kristin Sællmann, Per-Kåre Sandbakk

«De feilopererte»

Kari Jeppestøl Arntzen, Christina Cantero, Heidi Ditlefsen, Jon Anders Møllen,
Odd Isungset, Siv Kristin Sællmann og Per-Kåre Sandbakk

NRK Sørlandet

Kontaktinfo:

Nyhetssjef Jon Anders Møllen

+47 905 51 626

jon.anders.mollen@nrk.no

Innholdsfortegnelse

1 – Slik startet det

1.1. Innledning	Side 1
1.2. De første sporene	Side 2
1.3. Et vanlig styremøte og en besværlig tå	Side 2

2 – Det journalistiske arbeidet

2.1. TQM-meldinger	Side 4
2.2. «Det er meg dere har skrevet om»	Side 4
2.3. Skiller Flekkefjord seg ut?	Side 5
2.4. Finn Åge	Side 6
2.5. Nedringt av pasienter	Side 7
2.6. «Familien feiloperert»	Side 8
2.7. En «ortoped» uten utdanning	Side 8
2.8. Lot gjest operere	Side 9
2.9. Feiloperasjonene fortsetter i Kristiansand	Side 9
2.10. Flere lovbrudd	Side 11
2.11. Anonymt varslingsbrev fra ansatte	Side 12
2.12. Operasjonstall og politikk	Side 12
2.13. Legens versjon	Side 13
2.14. Legen sier opp	Side 13

3 – Motstand og etiske utfordringer

3.1. Motstand	Side 14
3.2. Etiske vurderinger	Side 16

4 – Avsløringene

4.1. Hva avslørte vi?	Side 17
4.2. Hvilke konsekvenser fikk det?	Side 18

5 – Hva lærte vi?

5.1. Lærdommen 2XT	Side 18
--------------------	---------

1.1 Innledning

Få saker skaper mer engasjement enn striden om lokalsykehusene. Bilder fra fakkeltog og bunadsgerilja får bred mediedekning. Det er visuelt, det er folkelig, det er spissede utsagn fra engasjerte ildsjeler, og historier som innfrir det journalistiske idealet om å lage saker om den lille mannens kamp mot systemet.

Men er det sikkert at lokalsykehusene er best for pasientene? Og er det større fare for å bli feiloperert lokalt enn det er ved et sentralsykehus?

Gjennom flere år hadde vi hørt om og publisert enkelthistorier om feilbehandlinger ved lokalsykehuset i Flekkefjord. Sakene ble ofte avvist fra den lokale sykehusledelsen og karakterisert som ledd i en maktkamp. Men hva var egentlig sannheten? Var det systematiske forskjeller? Kunne vi finne noen svar? Vi startet med å søke om innsyn i tilsynsorganene og fikk tilsendt en rapport som virkelig pirret vår nysgjerrighet. Der sto det:

«Pasienten opplevde å bli tilbudt flere operasjoner som NN ikke var forberedt på, for tilstander som NN enten kun hadde beskjedne plager eller ingen plager med.»

Vi leste dokumentet gjentatte ganger. Det handlet om en pasient som bare skulle fjerne en liten utvekst på fotbladet. Hun endte opp med ti skruer og en ødelagt fot. Legen hadde også tilbudt henne flere operasjoner i samme slengen. Over bordet. Uten utredninger. Operasjoner det ikke var grunnlag for. Hun syntes legen minnet om en selger.

Hvorfor i all verden hadde pasienten fått tilbud om operasjoner som hun ikke trengte? Vi gikk gjennom flere tilsynssaker, og mente vi begynte å se et mønster.

Var det virkelig sånn at lokalsykehuset opererte uten grunn for å holde seg selv i live?

I tillegg meldte det seg et annet spørsmål:

Hadde legene nok fagkunnskap til å gjennomføre operasjonene?

Vi skjønnte at det var mange flere enn hun med tåa som var feiloperert. Vi leita etter andre enkeltsaker som kunne belyse problemstillingen.

Et par måneder seinere møtte vi Finn Åge. Han hadde falt ned fra en stige, og skulle bare gjennomføre en relativt enkel operasjon. I løpet av få dager ble han operert flere ganger. Da det gikk infeksjon i såret, måtte han innlegges på sykehus på ny. Han ville for alle del ikke til Flekkefjord, og ba om at sykebilen kjørte ham til Kristiansand. Men ambulansesjåførene sa at de ikke hadde lov til å kjøre han til et annet sykehus. Han nektet å bli med, og fikk en kamerat til å kjøre seg til Kristiansand. Det var ikke noen vei utenom amputasjon. Den en gang så aktive mannen måtte leve resten av livet med protese.

Vi gikk gjennom flere tilsynssaker, og fikk bekreftet våre antakelser. Det var noe som ikke var som det burde være ved Flekkefjord sykehus. To nye spørsmål meldte seg:

Var det virkelig slik at sykehuset hadde ansatt ortopeder uten godkjent utdanning?

Ble det gjennomført flere operasjoner per innbygger i Flekkefjord-regionen enn i resten av landet?

To år etter vår første publisering vet vi at det var mye som ikke var som det burde være i Flekkefjord. Hele 450 opererte skal undersøkes på nytt på bakgrunn av vårt journalistiske søkelys. Flere av legene som utførte operasjonene har slutta. En har mista lisensen, og en annen fått den begrenset. Helsetilsynet har iverksatt en omfattende gransking.

1.2. De første sporene

Arbeidet startet høsten 2018. Vi hadde hørt nyss om en bekymringsmelding som avdelingsoverlege Øystein Berg ved ortopedisk avdeling ved Sørlandet sykehus i Kristiansand hadde sendt til Fylkesmannen. Vi var litt skeptiske til innholdet på grunn av den betente og mangeårige sykehusstriden i regionen.

Sørlandet sykehus helseforetak består av tre sykehus, Arendal, Flekkefjord og Kristiansand. I årevis har det pågått en lokaliseringskamp. Sykehuset i Kristiansand har blitt sett på som «storebror» som har fått tilført ressurser og oppgaver, mens sykehusene i Arendal og Flekkefjord har kjempet for å beholde behandlingstilbud – og i prinsippet sin eksistens.

Vi visste at det ortopediske miljøet i Kristiansand så på virksomheten i Flekkefjord som dyr og lite effektiv, og at de mente at kvaliteten på det som ble utført var dårlig. Kunne bekymringsnotatet være ledd i maktkampen mellom sykehusene?

Vi leste notatet, og så at det ikke på noen måte handlet om en strid mellom to sykehusmiljøer. Det var en saklig og faglig tung bekymringsmelding med en liste med 11 avvikssaker. Vi fant ut at alle handlet om pasienter som var feiloperert i Flekkefjord, og som seinere på egen hånd hadde skaffet seg time for ny vurdering og re-operasjon i Kristiansand. Vi kontaktet Berg. Han fortalte at de nå hadde slutta å sende pasienter til Flekkefjord selv om det var ledig kapasitet der. Han hevdet at det ikke var trygt, og fortalte at alle pasientene på lista hadde fått varige skader. I notatet skrev han også at det kun var én lege i Flekkefjord som var spesialist i ortopedi. Legen var fra Litauen og var nylig ansatt. Berg hadde selv vært med på ansettelsesintervjuet, og hadde anbefalt at litaueren *ikke* fikk jobben. Berg skrev også om en annen lege, en mann fra Kasakhstan.

***«Vedkommende har ikke godkjent spesialitet i ortopedi, men driver likevel utstrakt ortopedisk virksomhet. Så langt jeg kan forstå har driften ved SSF per nå ingen som er medisinsk faglig ansvarlig for den ortopediske driften.
...den ortopediske virksomhet ved Flekkefjord sykehus mangler en faglig ledelse.»***

Etter at vi hadde lest notatet meldte det seg nye spørsmål. Hvorfor var ikke avvikene rapportert inn?

Var det slik at ledelsen ved sykehuset i Flekkefjord forsøkte å skjule feiloperasjonene? Hvordan kunne vi finne ut av det? Og hvordan kunne vi få tak i de som var blitt rammet?

1.3. Et vanlig styremøte og en besværlig tå

Etter å ha fått brevet fra Berg, husket vi også tilbake til en sak som Fædrelandsvennen hadde publisert i september. Var det ikke slik at Fylkeslegen hadde vært på et styremøte og snakket om at det var klagesaker mot sykehuset i Flekkefjord? Et raskt arkivsøk ga oss svar. Assisterende fylkeslege Aud Garmann Askevold hadde bedt om møtetid for å fortelle styret om sin bekymring. Hun mente at det var påfallende at den lille kirurgisk ortopediske

avdelinga i Flekkefjord hadde så mange tilsynssaker, sammenlignet med de to andre sykehusene i foretaket; Arendal og Kristiansand.

Men saker om tall og tilsynssaker vekker sjelden oppmerksomhet. Vi visste at vi måtte prøve å finne menneskene. Vi måtte spore de opp, høre og kontrollere deres beretning og lage engasjerende fortellinger. Vi jobbet derfor systematisk med innsynssaker, og begynte å bygge et kildenettverk.

Den første tilsynssaken vi fikk tilsendt handlet om kvinnen som hadde fått ødelagt tåa. Hvorfor i all verden hadde hun blitt tilbudt operasjoner for plager hun ikke hadde? Hvorfor skulle en lege ønske å operere kroppsdeler hos en pasient som ikke hadde plager og som ikke var utredet? Problemet var at navnet var sladda. Men vi visste at vi kunne be offentlige instanser om å viderefremde henvendelser fra mediene til pasientene. Vi ba derfor Fylkeslegen om å rette en forespørsel til den feilopererte. Pasienten var villig til å snakke, men insisterte på å være anonym. Hun koblet feiloperasjonen til sykehusstriden:

– Man kan jo tenke stygge tanker, at de har slåss for å beholde Flekkefjord sykehus. De har kanskje frykta å bli lagt ned fordi de er små og har lite ekspertise, sa hun. Kvinnen fortalte også at hun hadde gleda seg til fjellturer som pensjonist etter et krevende yrkesliv. Men at hun hadde store plager og slet med å gå.

Saken var oppsiktsvekkende, men røntgenbildene var ikke veldig god forside-mat. Men vi forsto at vi kunne være på sporet av noe viktig.

Kapittel 2: Det journalistiske arbeidet

Første fase var preget av innsynssøknader og søk i skriftlige kilder, mest tilsynssaker, men også styresaker og pasientskadesaker. Det er ofte krevende innenfor helsefeltet fordi taushetsplikt og personvern setter klare begrensninger. I tillegg var arkivsøk om den lange striden om sykehusstrukturen på Sørlandet sentral. I neste fase handlet det om kildepleie. Det var viktig for oss å vise at vi kunne fortelle om enkeltmenneskene på en verdig og god måte. Vi visste at det var helt sentralt med tanke på å få andre berørte til å ta kontakt. Videre la vi vekt på å bygge opp et godt kildenettverk hos sykehusledelse, tilsynsmyndigheter og ansatte. Dette dreide seg både om åpne kilder og om mennesker som kunne snakke med oss om bakgrunn. Nøkkelordet var tillit og kunnskap. Det var derfor viktig at det var de samme journalistene som fulgte saken hele tiden. Samtidig var det helt sentralt å lage et solid fellesmappe-system, både for journalistene som jobbet med saken og for ledere og andre journalister som hadde behov for rask tilgang til dokumenter, tilsynsrapporter og publiseringshistorikk.

Enhver operasjon innebærer en risiko. Mange vil ha smerter etterpå. Mange kan ha mistanke om at det er gjort noe feil, men mange kan også være feiloperert uten at de selv vet om det. Derfor har det vært viktig for oss å få innsyn i alle dokumenter i hver enkelt sak. Vi skrev aldri at noen var feiloperert dersom det ikke var slått fast av tilsynsmyndighetene eller fagpersoner. Vi var opptatt av at Sørlandet sykehus ble forelagt alle påstander, både med tanke på faktakontroll og imøtegåelse. Vi lot dem ofte bruke flere dager på dette.

For oss var det særlig viktig å ta vare på pasientene. Dette dreide seg om mennesker som ikke hadde medieerfaring. Pasientene skulle alltid være trygge på at de kunne stole på oss og

det vi publiserte. Vi sendte gjerne sakene til gjennomlesing flere ganger for å forsikre oss om at de var komfortable med det vi ville publisere.

Tålmodighet og tillit har vært helt avgjørende i denne saken. Det har gjort at pasientene har kontaktet oss hver gang det skjedde noe nytt med deres sak, og det har medført at andre med alvorlige pasienthistorier har kontaktet oss eller åpnet seg for oss når vi har tatt kontakt etter journalfunn.

2.1. TQM-meldinger

Bekymringsbrevet fra Øystein Berg var sentralt da vi startet arbeidet med å ta kontakt med noen av de feilopererte. Men pasientopplysningene var sladdet, og dokumentene var preget av medisinske faguttrykk og av koder som det ikke var enkelt å forstå.

I notatet fra Berg sto det om en ung kvinne som hadde fått varig skade i albuen, og om en mann som hadde blitt feiloperert i hofta. De ni andre var kun omtalt med det som på fagspråket heter TQM-meldinger. Det er interne avviksmeldinger fra sykehuset. Kun kodene stod oppført. Hvilke skader var det snakk om? Var det flere som var operert uten at det var grunn for operasjon? Disse avviksmeldingene ville vi ha tak i.

Vi søkte sykehuset i Flekkefjord om innsyn. Etter noen uker fikk vi avviksmeldingene. Vi fikk bekreftet at lokalsykehuset ikke hadde meldt ifra om feilene videre i systemet. Det var ikke før pasientene kom til Kristiansand, at de ble registrert. Enkeltsakene var interessante. Men det som bekymret oss var at det så ut som at alle sakene var gamle, og at det var ryddet opp. I følgebrevet fra avdelingslederen i Flekkefjord sto det blant annet: *«Jeg ønsker også å gjøre dere oppmerksomme på at disse sakene spenner seg over et tidsrom fra 2014 til 2017. Det er ingen av de aktuelle operatører som jobber som ortopeder ved Flekkefjord sykehus lenger.»*

OK, tenkte vi. Kanskje vi bare skulle la det ligge? Sykehusstriden var jo veldig betent, og det kunne fort ende med at folk i Flekkefjord beskyldte oss for å ha en Kristiansands-agenda. Vi gikk likevel gjennom hver avviksmelding. Noe var vanskelig å forstå. Det var mange faguttrykk. Vi googlet og kontaktet fagfolk. Etter hvert ble bildet klarere. Det var nesten ikke til å tro: Kroppsdeler som var ødelagt, mislykka operasjoner, eldgamle metoder som ble brukt. Vi festet oss ved spesielt to saker:

- **Ei kvinne hadde fått operert begge knærne uten grunn.**
- **En mann hadde blitt operert tre ganger på fem dager. Han endte med å måtte amputere.**

2.2. «Det er meg dere har skrevet om»

Vi jobbet videre, men sleit med å få tak i navnene på pasientene. Vi ville helst ikke lage nok en anonymisert sak. Men vi syns enkelthistoriene var for sterke til å la være. Dessuten var det flere av de som bekreftet hypotesen om at legene i Flekkefjord hadde operert pasienter for skader de ikke hadde. Resultatet ble en nettsak 29. januar 2019 med denne overskriften: «Opererte begge knærne uten grunn».

Kort tid etterpå fikk vi en telefon: «Det er meg dere har skrevet om», sa Annette Tjelta fra Vanse. Hun fortalte en utrolig historie: Hun hadde hatt smerter i venstre kne. På Flekkefjord sykehus fikk hun beskjed om at hun hadde en stor cyste, en «tikkende bombe» der inne.

Legen var en finsk ortoped. Dersom denne sprekker vil det være svært smertefullt, og det kan sammenlignes med blodpropp. Den må opereres så snart som mulig, sa legen.

På operasjonsdagen sa legen til henne at de skulle operere høyre kne. Hun protesterte, og sa at plagene var i venstrekneet. Hun fikk beskjed om at hun også hadde en liten cyste i høyre, og at operasjonen kunne gå raskt. Han forespeilet henne at hun kunne være tilbake på jobb i løpet av et par uker. Det ble ikke tatt bilder av det friske kneet. Resultatet er at hun har fått varige skader i begge knær. Hun kan ikke lenger bøye dem. Da hun seinere fikk time på sykehuset i Kristiansand, så legene at cysten fremdeles var i kneet. Den var ufarlig, og trengte ikke fjernes.

Nok en gang hadde vi fått en historie om en pasient som var operert uten at det var grunn til det. Men det kunne jo være to litt uheldige episoder, og holdt ikke som bevis på at dette var satt i system.

2.3. Skiller Flekkefjord seg ut?

Neste steg ble derfor å prøve å finne ut om Flekkefjord sykehus hadde flere tilsynssaker enn sammenliknbare sykehus, og om de opererte flere pasienter enn det som var gjennomsnittet i forhold til folketallet i andre regioner.

Ifølge Helsetilsynet var det tilnærmet umulig å sammenlikne antall tilsynssaker ved de ulike sykehusene. Pasientinntaket er forskjellig, ulike operasjoner har ulik risiko. Vi ba likevel om en oversikt over hvor mange tilsynssaker som hadde konkludert med lovbrudd ved ni andre sykehus av samme størrelse i årene 2016-2019. Det viste seg at Flekkefjord lå markant høyere, kun slått av Hammerfest. Flere av de andre hadde bare én sak med lovbrudd i løpet av disse årene. – Vi har ikke visst at det var et slikt omfang. Jeg forstår det ikke selv, sa assisterende fylkeslege i Agder, Aud Garmann Askevold.

De tre siste årene hadde det kommet 28 tilsynssaker mot sykehuset. I 15 saker var det konkludert med lovbrudd. 12 av disse gjaldt kirurgisk avdeling, de fleste ortopedisk. Fire saker var fortsatt til behandling. I Flekkefjord konkluderte tilsynet med lovbrudd i fire ortopedi-saker i 2018. I Kristiansand var det bare én slik sak med lovbrudd. Der ble det operert nesten tre ganger så mange pasienter.

Vi kontakta også Norsk Pasientskadeerstatning for å finne ut hvor mange som hadde fått medhold i klagene på ortopedisaker fra Flekkefjord sammenligna med Kristiansand.

Tallene var oppsiktsvekkende:

- 24 pasienter hadde fått medhold i ortopediske saker fra Flekkefjord fra 2014 og fram til februar 2019. I Kristiansand fikk 27 medhold.
- I 2018 og frem til februar 2019 har flere pasienter fått medhold for ortopedi-saker i Flekkefjord enn i Kristiansand. Dette altså til tross for at det blir utført nesten tre ganger så mange operasjoner ved ortopedisk avdeling i Kristiansand.

Vi kunne slå fast:

- Flekkefjord hadde flere tilsynssaker med lovbrudd enn sammenliknbare sykehus.
- Det var prosentvis langt flere NPE-klager på ortopedi fra Flekkefjord sammenlignet med Kristiansand.

Men var det tilfellet at de overopererte folk i Lister-regionen? Vi ba ledelsen om tall på antall operasjoner i forhold til folketallet for hvert av de tre sykehusene. Tallene viste at sykehuset i Flekkefjord opererte i gjennomsnitt 20 prosent flere i forhold til folketallet sammenliknet med operasjonstallene fra Arendal og Kristiansand. Tall fra Folkehelseinstituttets folkehelseprofil viste at Flekkefjord kommune lå markert høyere enn landsgjennomsnittet på muskel- og skjelettlidelser (2015-2017). Det samme gjaldt for resepter på antibiotika.

2.4. Finn Åge

Vi hadde nå flere fakta. Men vi hadde fortsatt ikke noen som ville gi saken et ansikt. Vi kunne fortelle historien om Annette Tjelta som hadde fått operert begge knærne. Men den beretningen hadde vi allerede publisert, anonymt. Dessuten var vi i tvil om flere små enkelthistorier ville løfte saken videre. Vi bestemte oss derfor for å gi neste sak bedre tid. Vi var naturligvis redd for at noen av våre konkurrenter ville slå oss. Men vi tenkte likevel at det var viktig å løfte fortellingen ved å fortelle flere enkelthistorier i samme sak. Vårt ønske var å finne tre enkelthistorier: Det gjør summen større og mer variert, og det gjør belastningen på den enkelte mindre. Ønsket var å gjøre dette til en langlesningssak og en Lørdagsrevy som skulle publiseres samme dag.

I dokumentene hadde vi lest om en mann som måtte amputere. Men hvem var han, og hvordan kunne vi få kontakt med han? Vi mente å huske at det hadde vært et intervju i Lyngdals Avis med et bilde av en feiloperert mann som lå på sofaen liggende med beinprotese. Vi sporet han opp og fikk høre en ufattelig historie. Han sa at han ble tvunget til å opereres på Flekkefjord sykehus, selv om han forsøkte å nekte. Etter et lite fall fra en stige, hadde han blitt operert flere ganger i løpet av få dager. Månedene gikk, han fikk kraftige infeksjoner i beinet, ble operert på nytt, men ble aldri sendt videre. Da han til slutt var så dårlig at han ikke klarte å komme seg fra Lyngdal til Flekkefjord for å skifte på såret, ble han henta av ambulanse. Han nekta å bli med til Flekkefjord. Han fikk en kamerat til å kjøre seg til legevakta i Mandal, og derfra var det med blålys til sykehuset i Kristiansand. Han trodde de skulle klare å redde beinet, men han måtte amputere.

Finn Åge var åpen, jordnær og lun. Han ble en viktig kilde for oss, og hadde et stort kontaktnett i vest. Han kjente Annette Tjelta i Vanse. Han hadde sett når hun må sitte på rompa på Biltema der hun jobber. Hun kunne ikke bøye knærne. Han fortalte at han kjente mange som var feiloperert ved Flekkefjord sykehus, men at de ikke turte å si det. De var livredde for å bli støtt ut av venner, familie og lokalsamfunn. Han hadde ei venninne som hadde fått ødelagt begge armene, men av frykt for å bli utstøtt av familien, våget hun ikke si noe. Familiemedlemmer hadde vært ivrige forkjempere for lokalsykehuset.

Finn Åge hadde ikke noe imot å stille opp, både i langlesningssaken på nett og i TV-saken. Vi fortalte han at vi også skulle ha med en som heter Odd Egil Stenehem. Vi hadde fått vite om han gjennom en nylig avsluttet tilsynssak. Hans historie var hjerteskjærende. Han hadde fått innsatt en hofteprotese uten grunn. Vi hadde bedt tilsynsmyndighetene om å formidle en forespørsel, og han hadde svart ja. Det var et utrolig sammentreff. Finn Åge hadde nemlig blitt kjent med Odd Egil i behandlingsbassenget i Lyngdal. De møttes der hver uke for å bli trent opp av en fysioterapeut, etter at de begge hadde blitt skadd på operasjonsstuene i Flekkefjord.

Nå forsto vi at vi ikke bare hadde en sak om tall og sitater fra rapporter om pasienter som vi ikke hadde møtt. *Vi hadde tre helt ulike pasienthistorier som alle vitnet om noe som var alvorlig galt.* Nå handlet det bare om å ha nok is i magen til å gi beretningen det visuelle og fortellermessige løftet den fortjente.

Behandlingsbassenget ga historien en visuell ramme som vi bare kunne drømme om. Fotograf Per Kåre Sandbakk tok stills og video av de to mennene i bassenget. Bildet av Finn Åge med protesen skulle vise seg å bli symbolet på saken. Dette var noe helt annet enn de litt utydelige røntgenbildene vi hadde brukt i de tidligere sakene. Vi var sikre på at vi kom til å nå opp på fronten og i Dagsrevyen. Vi forsto at omfanget var stort, men vi ante fortsatt ikke hvor omfattende det var.

Vi ante heller ikke hvor mange mennesker det var som selv hadde fått skader etter en operasjon, men som ikke hadde meldt fra. Men vi visste at akkurat det var et viktig argument for vårt journalistiske fokus. Det var slik vi kunne oppfylle vår samfunnsrolle og beskytte enkeltmennesker mot overgrep og forsømmelser.

2.5. Nedringt av pasienter

Lørdag 23. mars 2019 publiserte vi netthistorien “De ødelagte”. På kvelden satte Dagsrevyen av hele åtte minutter til en beretning som hadde flere av de samme elementene. Det utløste et skred av henvendelser, til oss, men særlig til Finn Åge Olsen. Hver dag i ukesvis hadde han telefonsamtaler med tre til fire fortvilte mennesker. Mye av dagen hans gikk nå med til å forsøke å veilede dem.

Samtidig opplevde han hets i sosiale medier fra sykehusforkjempere. Mange fortalte at de var redde for å klage. De var redde for at det skulle bli kjent.

En rekke pasienter tok kontakt med oss. De hadde innsett at de trolig var blitt feiloperert, og lurte på hva de skulle gjøre.

For vår del ble dette krevende. Vi kunne naturligvis ikke fortelle historiene til alle de som nå trodde at de var feilopererte. Vi måtte sjekke hver enkelt sak, be om å få ut journaler, be om bevis og innhente imøtegåelse. Det var en umulig oppgave, og vi ønsket å komme videre på systemkritikken. Vi hadde laget en tips-boks med e-postadressen til en av våre journalister på saken, Kari Jeppestøl Arntzen. Det kom inn så mange henvendelser direkte til henne at vi måtte bytte den ut med en egen epost-adresse der flere av oss kunne svare. Alle fikk svar, hvor vi ba de som mente seg feiloperert om å ta kontakt med sykehuset.

Vårt neste journalistiske steg handlet ikke om enkeltsakene, men om systemet. Hvordan i all verden kunne dette skje? Dreide det seg bare om en enkelt lege, eller var det flere? Hvordan var de rekruttert? Hva slags utdanning hadde de? Og var det slik at sykehuset stilltiende hadde akseptert og applaudert de legene som fikk opp aktiviteten ved sykehuset?

Vi så at tilsynssakene handlet om flere av legene i Flekkefjord. Men i de nyere sakene, var det legen fra Kasakhstan og ortopedien fra Finland som gikk igjen. Vi laget en liste over pasienter som kontaktet oss og mente seg feiloperert. Vi ba dem sjekke hvilke leger de var operert av, og sorterte etter det. Vi fikk da en god oversikt.

Vi hadde høy terskel for å lage nye saker om enkeltpasienter, men brukte opplysningene for å få et mest mulig komplett bilde. Det én pasient fortalte, fikk vi ofte bekrefta av en annen. Vi oppsummerte noe av det pasientene hadde fortalt om den kasakhstanske legen og om forholdene ved sykehuset i Flekkefjord:

- Pasienter hadde spurt om han var ortoped, noe de feilaktig fikk bekreftet.
- Flere pasienter innlagt på akuttmottaket hadde spurt om Flekkefjord sykehus var kompetente til å foreta operasjonen. De ville gjerne til Stavanger eller Kristiansand. Svaret var at denne legen var den beste man kunne få.
- Legen hadde sagt at om de skulle opereres ved andre sykehus, måtte de ordne og betale alt selv.
- Legen utstrålte en veldig empati, og man fikk tillit til han. Man fikk følelsen av å være i de beste hender.

2.6. «Familien feiloperert»

Mens vi jobba med denne kartleggingen rant det inn med nye saker. Flere i redaksjonen hadde bekjente vest i Agder, vi fulgte med på Facebook og i lokalavisa. Vi snakket mye med folk, og fikk et inntrykk av at «alle» hadde familie eller venner som var feiloperert.

I kommentarfeltet på Facebook merket vi oss ei ung dame fra lokalsamfunnet, som så ut til å stå alene om å kritisere sykehuset for å operere uten tilstrekkelig kompetanse. Folk i lokalsamfunnet svarte henne kvast. Flere skrev rett ut at de selv var feiloperert, men at de aldri ville finne på å kritisere sykehuset. Vi kontaktet henne. Hun fortalte at hun var blitt feiloperert i håndleddet av en lege som ikke var ortoped. Hun måtte avbryte utdanninga, og levde nå med store smerter. I tillegg fortalte hun at to andre i sin nære familie var feiloperert i Flekkefjord. Vi mente det var såpass spesielt at vi ville lage en ny enkelthistorie. Men kvinnen var i tvil om hun orket å stå fram:

- Flekkefjord sykehus er som en religion her. Folk er hjernevaska. Det er helt forbudt å si noe som kan være negativt, for da betyr det at du er *for* å legge ned, sa hun.

Hun var fortvilet, og følte seg alene. «Hvor er sympatien med folk som er skadet og har fått livet ødelagt? Skal folk bare fortsette å bli feiloperert, alt for å ikke kritisere sykehuset?». Hun ville stille opp i en sak, og ta belastningen. Men en av de tre trakk seg fordi vedkommende hadde slektninger som jobbet ved sykehuset. Saken var ferdig skrevet, men historien ble aldri publisert.

2.7. En «ortoped» uten utdanning

Det var ingen hemmelighet at sykehuset i Flekkefjord lenge hadde slitt med å få tak i kvalifisert personell. Sykehuset hadde ved flere anledninger hentet inn kompetanse fra utlandet. Sykehusledelsen hadde blant annet dratt på en messe i Tyskland for å rekruttere helsepersonell. Allerede i 2014 skrev NRK om leger i Flekkefjord som utførte operasjoner som de ikke var kvalifisert til. Flere pasienter hadde blitt feiloperert. Sykehusledelsen lovte at de skulle rydde opp.

Men da vi hentet opp igjen problemstillingen fire år senere viste det seg at det hadde utviklet seg fra vondt til verre. Det var satt i system. Vi fant ut at det var minst to leger ved sykehuset som hadde operert selv om de ikke hadde ortoped-utdanning. Ledelsen ved

Sørlandet sykehus var klar over dette, men hevdet at de hadde innført et system som gjorde at det alltid var en lege med tilstrekkelig utdanning på vakt samtidig.

Våre undersøkelser viste at det ikke var slik. Vi fant også ut at det var kjent for sykehusledelsen at det særlig var en lege som var ansvarlig for en rekke feiloperasjoner. Likevel hadde han fått fortsette. Vi kunne også se at han var en av de som hadde utført flest operasjoner, og vi fikk fra flere kilder høre at han ble betraktet som en svært effektiv og lønnsom lege for sykehuset.

Gjennom en rekke kildesamtaler fikk vi et mer komplett bilde. Vi fikk høre om leger som hadde sluttet i protest, og om mer eller mindre desperate forsøk på å få turnusen til å gå opp. Det viste seg at flere leger i Flekkefjord hadde gått «doble vakter» som overlege, både som generell kirurg og som ortoped. Den omstridte legen fra Kasakhstan hadde gått i en slik ordning i elleve år. Sykehusledelsen hevdet at han selv var kvalifisert til å vurdere hvor komplisert operasjonen var, og at han derfor kunne konferere med en bakvakt og vurdere om pasienter burde sendes videre til Kristiansand, Stavanger eller Oslo.

Men både legen selv, og en rekke kilder har fortalt at det ikke var noen begrensninger i hans operasjonspraksis. Han gikk i turnus som overlege ved ortopediavdelinga. Ut fra tilsynssakene, så vi at han hadde utført avanserte inngrep. Sykehusledelsen hevdet at det ikke var uvanlig at det ved mindre sykehus var en praksis som innebar at leger uten spesialistutdanning fikk anledning til å utføre enklere operasjoner. Vi kontakta en rekke mindre sykehus, og ingen drev lenger på denne måten. Spesialisering hadde vært på plass i mange år. Men hva slags utdanning hadde egentlig legen? Vi satte i gang en større innsynsprosess, og fant ut at han var utdannet militærlege i Kasakhstan i det gamle Sovjetunionen, og at han seinere hadde praktisert som lege i Tyskland før han kom til Norge og sykehuset i Flekkefjord.

2.8. Lot gjest operere

For å danne oss et komplett bilde av legens aktivitet i Flekkefjord hadde vi kontakt med en rekke kilder. Vi snakket med flere nåværende og tidligere ansatte, mennesker som hadde gått turnusvakter sammen med den omstridte legen. Vi søkte også om innsyn i de interne avviksmeldingene. Der framgikk det at kolleger hadde varslet om legen i flere år. På ny dukket det opp et oppsiktsvekkende dokument. I en avviksmelding sto det at legen hadde latt en besøkende lege fra Litauen overta midt under hans egen operasjon: «*Midt under operasjonen reiste NN seg og gikk, så satt han nye som var på besøk igjen og fullførte operasjonen ...*». Avviksmeldingene gikk også ut på at han opererte raskt, og droppet risikovurdering av pasienter. Han hadde heller ikke tatt seg tid til å gå gjennom «Trygg kirurgi sjekklister» før operasjonen var i gang, ifølge meldingene.

2.9. Feiloperasjonene fortsatte i Kristiansand

Etter at vi publiserte våre første saker i januar 2019 om feiloperasjoner satte sykehusledelsen i verk flere tiltak for å gjenreise tilliten til sykehuset. Mange pasienter hadde sagt rett ut at de ikke ville behandles i Flekkefjord. Ledelsen måtte handle. Derfor opprettet de en spesiell og kostnadskrevenende ordning der ortopeder fra Kristiansand ukependlet til Flekkefjord. Slik skulle de sikre at det alltid var leger med spesialistutdanning på vakt. Et

annet strakstiltak var å flytte den kasakhstanske legen til Kristiansand. Han skulle jobbe som LIS-lege der, og få den fem år lange tilleggsutdanningen som han manglet.

Det ble også gjort endringer i sykehusledelsen. Klinikksjefen i Flekkefjord ble ansatt som kvalitetsdirektør ved Sørlandet sykehus HF. Den andre legen som hadde flere tilsynssaker mot seg sluttet, og flyttet fra Flekkefjord.

Vi kunne ha sluppet saken der. Men vi fortsatte å søke om innsyn. I januar 2020 fikk vi tilsendt en nylig avgjort tilsynssak fra legens tid i Flekkefjord. Den handlet om en kvinne som hadde fått satt inn to hofteproteser. Ifølge tilsynsrapporten var dette en helt unødig operasjon. Vi fikk kontakt med pasienten. Åse Løkken Vegge fortalte at hun var i full vigør før operasjonen, men at hun nå satt som en sakko-sekk, med dropfot og store smerter. Saksdokumentene viste at legen heller ikke denne gangen erkjente at han hadde gjort noe feil. Fylkeslegen så svært alvorlig på saken. Hun mente at legen kunne være til fare for pasientene. Mens tidligere tilsynssaker rettet seg mot sykehuset, ba hun nå Helsetilsynet om å åpne individtilsyn. Det kunne føre til at mannen som nå jobbet som LIS-lege i Kristiansand kunne miste retten til å praktisere som lege.

Vi konfronterte sykehusledelsen. Direktøren svarte at det var trygt. Legen har trygge rammer og gjør ingen operasjoner uten at det er avklart med en overlege, sa hun. Vi spurte om det var aktuelt å ta han av operasjoner mens han ble gransket. - Nei, det er viktig at han får tatt utdanningen, svarte hun.

Vi publiserte saken. Det kokte umiddelbart på sosiale medier. Feilopererte pasienter reagerte kraftig. Dagen etter måtte ledelsen møte pressen. Legen var nå likevel tatt av alle operasjoner. Men ledelsen hevdet årsaken var at det var "skapt en utrygghet". Ikke fordi de selv mente det hadde vært utrygt.

På ny ble Facebook en viktig kilde for oss. Innimellom alle indignerte kommentarer oppdaget vi nye enkeltskjebner. Ei ung kvinne skrev at hennes mor var blitt feiloperert av den samme legen, i Kristiansand. Det hadde altså skjedd etter at han var blitt flytta fra Flekkefjord til Kristiansand for å få videreutdanning.

Var det virkelig sant? Opererte han fortsatt alene? Var det enda flere som var blitt lemlestet?

Vi ba Facebook-skribenten om å sette oss i kontakt med hennes mor. Margret Annie Gudbergsdottir var opprørt, og fortalte at den kasakhstanske legen hadde utført en avansert reoperasjon av håndleddet hennes, alene. Hun var lammet av smerter. Vi forsto umiddelbart at denne saken kunne slå ned som en bombe, og vi kunne registrere hva sykehuset gjorde for å begrense omdømmeskaden. Allerede dagen etter at vi kontakta sykehuset, kalte de henne inn til ny undersøkelse. Det var mye som sto på spill for sykehusledelsen, og det ble en omfattende jobb for oss å få dokumentert saken. Vi måtte få Margret til å få tak i journalen sin. Deretter måtte sykehuset løses fra sin taushetsplikt. De var ikke villige til å si til oss at hun var feiloperert. De sa bare at resultatet ikke var akseptabelt, og at det var "behandlet internt". Selv hadde hun fått en annen beskjed, fikk vi vite. Vi kontaktet behandlerne hennes, og var ikke i tvil om at det var gjort alvorlige feil. Så publiserte vi saken.

Ikke uventet ble reaksjonene sterke. Sykehuset ble nedringt. Pågangen var så stor at en presset sykehusledelse måtte opprette en egen kontaktttelefon for pasienter som hadde mistanke om at de kunne være feiloperert.

De journalistiske spørsmålene sto i kø. Hadde han helt frie tøyler til tross for at han var i et LIS-løp? Det var ikke tvil om at vi måtte i gang med en ny granskingsrunde.

2.10. Flere lovbrudd

Vi ville vite hva legen hadde gjort i Kristiansand. Vi spurte om det var mange avviksmeldinger på hans vakt i løpet av de månedene han hadde vært der. Da vi publiserte artikkelen om feilopererte Margaret, fikk vi nemlig et vagt svar om at det var skrevet «Et avvik på det». Men Margaret selv hadde altså ikke fått beskjed om avviket. På ny begynte vi å lure. Hadde den omplasserte legen vært ansvarlig for flere feiloperasjoner i løpet av den tiden han hadde vært i Kristiansand? Feil som ikke var rapportert til Fylkeslegen? Vi søkte om innsyn i de interne avviksmeldingene. Dokumentene viste at vårt spørsmål mildt sagt var berettiget: Legen hadde gjort feil helt fra første stund. Han hadde operert alene, gjort grove feil, operert på nytt. Pasientene hadde ikke blitt informert, heller ikke Fylkeslegen. Først etter at vi publiserte, sendte sykehuset de interne avviksmeldingene til Fylkeslegen.

I desember fikk vi innsyn i nok en tilsynssak. Den handlet om Lena som hadde blitt operert i armen mens hun var på ferie på Sørlandet. Konklusjonen var at hun var blitt feilbehandlet. Sykehuset hadde brutt loven på flere punkter. Legen hadde operert alene. Feilen hadde vært synlig fra første røntgenbilde, men hun fikk aldri noen beskjed. Hun hadde heller ikke fått vite om avviksmeldingen som var skrevet. Seinere ble hun re-operert i Oslo.

Nok en gang kunne vi altså avsløre at helseforetaket ikke hadde informert pasienten. Lena slet med store smerter og en stiv hånd etter operasjonen. Hun fortalte om den ugne følelsen hun fikk da hun leste om de andre feilopererte i Kristiansand på NRK.no. Ledelsen ved sykehuset i Kristiansand har overfor NRK lenge avvist bruken av ordet feiloperasjon. De har vedgått at det har blitt gjort enkelte feil, men har påpekt at det blir gjort feil ved alle sykehus. I lang tid har de sagt at de ikke vil uttale seg før Helsetilsynet er ferdig med sin gransking av saken.

Vår metode har derfor vært å innhente alle dokumenter i hver sak fra Fylkeslegen. Vi har også vært nøye med å be om vedleggene i sakene. På den måten har vi også fått sykehusets egne svar og interne dokumenter. Der har vi kunnet lese at de i større grad har vedgått at det er begått feil. Vi har også registrert at de har bortforklart noe av systemkritikken ved å vise til at den omstridte legen selv har tatt seg til rette.

Etter at vi publiserte historiene som viste at det også ble begått alvorlige operasjonsfeil ved sykehuset i Kristiansand, måtte sykehusledelsen foreta seg noe. Det ble bestemt at Konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst skulle foreta en intern gransking av kvaliteten på pasientbehandlingen på de to sykehusene. Rapporten var klar september 2020, og slo fast at pasientsikkerheten ikke var god nok. Legen ble ikke godt nok passet på i Kristiansand. De hadde ikke dokumentasjon på hans formelle utdanning. Ifølge rapporten hadde legen vært hovedoperatør på 192 operasjoner i Kristiansand.

På samme tid tok også Helsetilsynet affære. De satte i gang en omfattende gransking av både av legen og sykehuset med utgangspunkt i åtte av pasientsakene. Rapporten var ventet i løpet av 2020, men kommer trolig i løpet av januar/februar i år.

2.11. Anonymt varslingsbrev – mistillit fra ansatte

Vinteren 2020 fikk NRK et anonymt brev i posten. Brevet var adressert til Kari Jeppestøl Arntzen, Heidi Ditlefsen og Jon Anders Møllen. Brevet var sendt til redaksjonen kort tid etter at vi hadde avslørt at Flekkefjord-legen også hadde gjort alvorlige feil etter at han ble flyttet til Kristiansand. Brevet var signert ansatte ved Sørlandet sykehus. De stilte spørsmål ved om sykehusledelsen hadde handlet forsvarlig i oppfølgingen av varslene mot legen fra Kasakhstan. Sykehusdirektør Nina Mevold ble beskyldt for å ha visst om kritikkverdige forhold, uten å ha gjort noe med det. De ansatte som stod bak varslingsbrevet mente også at den tidligere fagdirektøren, Per Engstrand, bevisst hadde feilinformert ansatte og Fylkeslegen. De ansatte kom også med en rekke andre alvorlige beskyldninger om systemsvikt fra øverste hold. Varlerne mente systemsvikten ble tydeliggjort etter å ha lest hvilke svar ledelsen hadde gitt til media. De mente det var grunn til å varsle mistillit. I brevet sto det også om en fryktkultur som gjorde at ansatte var redd for å si fra om kritikkverdige forhold. De ansatte følte at ledelsen beskyttet hverandre. Dette hadde også vært tema i 2016, og sykehusledelsen hadde da lovet at de skulle rydde opp.

Vi laget en sak på dette. Sykehusledelsen hevdet at påstandene var grunnløse.

Brevet bekreftet at det var mye uro blant de ansatte ved sykehuset. Men ut over det ga det oss ikke innsideinformasjon som brakte oss videre til nye enkeltsaker. Like fullt er det inspirerende å motta slik informasjon fra innsiden av et fagmiljø. I dette tilfellet tolket vi det som at vi var på sporet av noe viktig som inspirerte oss til å intensivere det videre arbeidet.

2.12. Operasjonstall og politikk

Et av de sentrale spørsmålene i starten av prosjektet var å finne ut om legen som var ansvarlig for de mange feiloperasjonene i Flekkefjord hadde blitt heiet fram fordi han sørget for høy aktivitet. En rekke kilder hadde fortalt om dette til oss. Men kunne det dokumenteres? For å komme nærmere et svar, ba vi sykehuset om innsyn i nøyaktig hvor mange operasjoner han hadde utført i løpet av 2018. På den måten fant vi ut at han hadde hatt 459 operasjoner i løpet av ett år. Vi ba også om innsyn i hvor mange operasjoner det var totalt det samme året. Tallet var 1.112. Det betyr at den aktuelle legen sto for nesten halvparten av operasjonene ved kirurgisk ortopedisk avdeling i Flekkefjord.

Et annet sentralt tema var å følge med i utviklingen i antall klagesaker ved den samme avdelingen, også etter vår første publisering. Til tross for at det opereres tre ganger så mange pasienter i Kristiansand, hadde Flekkefjord nesten like mange ortopedi-klager. Men ikke nok med det, antall saker der pasienter hadde fått medhold var omtrent like stort i Flekkefjord som ved det sykehuset som opererte tre ganger så mange mennesker. De tre siste årene var det 106 klagesaker i Flekkefjord, der 21 av pasientene fikk medhold. I Kristiansand var det 134 klager, med 26 medhold.

Saken var også politisk interessant. Det var helseminister Bent Høie som i sin tid reddet sykehuset i Flekkefjord, i strid med rådene fra det regionale helseforetaket. I Helsetilsynets

årsrapport kom vi over et oppsiktsvekkende dokument. Tittelen var «Når politikk trumfer fag». Det sto ikke navn på hvilket sykehus det dreide seg om, men beskrivelsen av avstander viste at det var Flekkefjord. Konklusjonen i dokumentet var at distriktpolitiske hensyn veide tyngre enn faglige råd i denne saken. Saken ble tema i Politisk kvarter, og det ble også stilt et par spørsmål i Stortingets spørretime om hva helseministeren ville gjøre for å unngå at det ble gjort flere feiloperasjoner i helseforetaket.

2.13. Legens versjon

Det er særlig én lege som går igjen i våre saker, og det er legen fra Kasakhstan. Legens navn har aldri blitt brukt i NRKs artikler, og han har aldri ønsket kontakt med media. Det har gitt oss en del utfordringer når det gjelder tilsvar og faktakontroll. Gjennom innsynsbegjæringer til Helsetilsynet høsten 2020 kom vi over et interessant dokument. Det var legens egen versjon i en skriftlig forklaring til Helsetilsynet. Det han skrev, var mildt sagt oppsiktsvekkende: For første gang fikk vi bekreftet at legen selv var av den oppfatningen om at ledelsen i Flekkefjord var mer opptatt av kvantitet enn kvalitet, og at de heiet ham fram fordi han var rask og effektiv: “Jeg har hele tiden ved SSF (Sørlandet sykehus Flekkefjord) fått inntrykk av at det var viktig å “opprettholde produksjonen” og det var mindre fokus på arbeid med kvalitetssikring og pasientsikkerhet.”

Vi hadde fått en av hypotesene bekreftet, i hvert fall fra legens side. “Ledelsen har “heiet meg fremover”, men nå skyver de meg foran seg”, skrev legen i brevet.

Brevet ga oss også en helt ny innsikt i hva legen sa om sin egen rolle, både fra tiden i Flekkefjord og som LIS-lege i Kristiansand. Mistanken vår om at han hadde fått frie tøyler i Kristiansand, der han skulle bli “passet på” som LIS-lege, ble også bekreftet. I brevet skrev han at han etter kort tid i Kristiansand fikk operere alene, til tross for at han var LIS:

“Min bakvakt kunne ofte si “Dette ordner du alene, slik vi har avtalt..”

I brevet fortalte han også at han kun hadde noen kortere kurs i ortopedi i Flekkefjord.

2.14. Legen sier opp

I august 2020 kontaktet vi sykehuset. Margaret som var blitt feiloperert av den kasakhstanske legen i Kristiansand, hadde fått svar fra Norsk pasientskadeerstatning (NPE). Vi ønsket å få sykehusets og legens kommentar til klagesaken. Legen hadde vært sykemeldt, og ville aldri svare på våre spørsmål. Vi var likevel alltid nøye med å rette henvendelser til han via hans arbeidsgiver. Det hadde gått en tid siden forrige sak, og vi spurte derfor om han fremdeles var ansatt. På den måten fikk vi vite at han hadde sagt opp sin stilling.

Men selv om han ble gransket, hadde han fortsatt lisens. Vi fant ut at han hadde søkt jobber i Tyskland. Han kunne også fritt søke jobber i Norge. Vi kontaktet Helsetilsynet for å få en kommentar til saken. Da ble vi klar over at sykehuset ikke hadde varslet om oppsigelsen. Det til tross for at Helsetilsynet hadde bedt sykehuset om å gjøre det dersom den aktuelle legen skulle si opp.

Ettersom legen nå var utenfor sykehusets “kontroll”, bestemte Helsetilsynet seg for å frata ham lisensen mens granskingen pågikk:

“Vi anser at du vil utgjøre en stor risiko for sikkerheten i helsetjenesten dersom du skulle ta deg annet arbeid som lege mens tilsynssaken pågår”, skrev Helsetilsynet i sitt brev til legen.

Kapittel 3: Motstand og etiske utfordringer

3.1. Motstand

Journalistikk som avslører feil og urett begått mot enkeltmennesker, vekker vanligvis positive reaksjoner. Men i denne saken har vi opplevd negative reaksjoner som savner sidestykke fra det berørte lokalsamfunnet. Våre reportere opplevde at de nærmest ble fiendtlig mottatt da bilen med NRK-logo kjørte inn i Flekkefjord. Vi fikk inntrykk av at folk lokalt ikke var interessert i å ta inn over seg problemene vi belyste, men at de kun var opptatt av at NRK hadde en agenda.

Storingsrepresentanter, ordførere, politifolk, frivillige organisasjoner og andre samfunnstopper mobiliserte. Vi ble beskyldt for heksejakt og for at vi hadde som mål å få lagt ned behandlingstilbudene i Flekkefjord.

Storingsrepresentant og parlamentarisk leder i KrF, Hans Fredrik Grøvan, gikk hardt ut. Til Avisen Agder sa han at han reagerte på “den svertingen som her foregår av sykehusets personell». På Facebook skrev han: «Inntrykket de siste dagers NRK reportasjer om Flekkefjord sykehus har skapt, bidrar til mistillit og tro på at dette sykehuset ikke leverer kvalitet». Også stortingsrepresentant Gisle Meininger Saudland mente «det er helt urimelig å henge ut Flekkefjord sykehus med ansatte og lokalbefolkning som det har blitt gjort i NRK sine oppslag». Daværende ordfører i Flekkefjord, Jan Sigbjørnsen, gikk enda lengre: «Diskusjon og fokus nå i Flekkefjord er den heksejakten dere i NRK har innledet for å sverte sykehuset her mest mulig. I hvem sitt ærende er det NRK egentlig løper? De som ønsker Flekkefjord sykehus nedlagt og desperat ønsker ett universitetssykehus i Agder, plassert i Kristiansand?»

Avisen Agder som kommer ut i Flekkefjord, fulgte vår dekning tett. De skrev lite om sykehusstabbene, men mye om vår dekning av feilbehandlingene. Lokalavisen har tidligere arrangert fakkeltog for sykehuset, og redaktøren har vært tydelig på hva han mener er avisens oppgave:

– Vi er en kampanjeavis for Flekkefjord og sykehuset. Det skal vi være. Vi pleier si at vi er lim og lupe, og her skal vi være limet, sa redaktøren i et intervju med Medier24.

I første halvår av 2019 skrev Avisen Agder et 20-talls artikler som handlet om støtteaksjoner for sykehuset samt NRKs dekning av sykehussaken. Fire dager etter at vi publiserte den store saken om de feilopererte laget avisa en reportasje fra sykehuset der de fortalte at mange var slitne og utslitte etter medienes søkelys. «Det er ikke ofte jeg gråter, men jeg har gjort det de seneste dagene,» sa en ansatt.

Motstanden mot NRKs journalistikk førte til en rekke spontane innbyggeraksjoner.

- Crossfit-gjengen i Flekkefjord startet kronerulling for sykehuset.
- Det lokale bakeriet i Flekkefjord bakte 300 boller som ble brakt til sykehuset.

- Russen, skoleelever, barnehagebarn og bedrifter besøkte sykehuset for å gi støtte og oppmuntring.

Det mest oppsiktsvekkende engasjementet kom fra det lokale lensmannskontoret. To betjenter rykket ut med blomster og støttebrev til de ansatte. Dette var altså det kontoret som skulle etterforske eventuelle anmeldelser av sykehuset.

Vi valgte å omtale dette og innhente kommentarer fra de feilopererte. – Jeg forstår at de sykehusansatte har det tøft om dagen, men det har pasienter som har blitt feiloperert også. Jeg har ikke fått blomster av verken sykehuset eller politiet, fortalte Annette Tjelta til oss. Denne kommentaren ble fanget opp på Facebook-siden «Aksjonsgruppe Flekkefjord». En av medlemmene skrev: «Slik jeg husker det, fikk ikke Quisling heller noen blomster.»

Journalistene som har jobbet med graveprosjektet, har også blitt tagget i sosiale medier med navn og bilde. I en Facebook-gruppe ble det blant annet publisert et falskt innlegg hvor «NRK la seg flate og beklaget at vi har vært nyttige idioter og latt oss bruke i et skittent spill». Her ble også Kari Jeppetøl Arntzen falskelig sitert på at vi har «mye å gjøre godt igjen». Det grovste eksempelet var fra Facebook der en person skrev at «det sirkulerer bilder av de som har vært med på å lage reportasjene i lystig lag med toppskikkelser ved sykehuset i Kristiansand».

Kort tid etter at vi hadde publisert de første sakene ble vi klaget inn for PFU av tillitsvalgte ved Sørlandet sykehus. Også sykehuset krevde i et brev at NRK dementerte opplysninger som var gitt i nyhetsartikler. I hovedsak var det to forhold de sykehusansatte reagerte på:

- «Sykehuset i Flekkefjord har vært nedleggingstruet, og har vært avhengig av å få opp antallet operasjoner»
- Bruken av begrepet «skandalesykehuset» i omtalen av sakene.

Både PFU-klagen og kravet om dementi fra sykehusledelsen ble behørig omtalt i lokalpressen på Sørlandet. Vi skrev tilsvarende, gikk grundig gjennom faktagrunnlaget og skrev at vi ikke fant grunn til å rette opp eller beklage noe. Sykehuset valgte å ikke gå videre med saken etter å ha mottatt vårt tilsvarende. PFU konkluderte med ikke brudd etter forenklet saksbehandling

Folk i lokalsamfunnet i Flekkefjord ble i sosiale medier oppfordret til å sende klager til Kringkastingsrådet. Det kom i alt 31 klager, men rådet behandlet ikke saken.

Men det var ikke bare lokalbefolkningen som skrev hissige leserbrev. Ortopedikollegiet ved Sørlandet sykehus skrev innlegg der de hevdet at NRK hadde opptrådt tendensiøst, tuklet med fakta og skapt unødvendig frykt. De mente vi hadde gitt et feilaktig bilde av kvaliteten ved sykehuset i Flekkefjord, et sykehus som scorer godt på nasjonale kvalitetsindikatorer.

Vi har bevisst ikke gått i polemikk i sosiale medier, og har lagt vekt på å svare nøkternt og saklig på leserbrevet fra fagpersonene med henvisning til det som har kommet fram i tilsynsrapportene. Vi har forsvart vår journalistikk i debatt i Dagsnytt 18 og med svar på kritiske debattinnlegg i Avisen Agder, Aftenposten, NRK Ytring, Fædrelandsvennen, Medier24 og Gudbrandsdølen Dagningen.

3.2. Ethiske vurderinger

Det har vært mange etiske utfordringer i dette prosjektet. Et sentralt spørsmål har vært om mengden saker kunne bidra til å sette pasientsikkerheten i fare ved å skape unødvendig frykt i befolkningen. Etter at vi hadde publisert flere pasienthistorier skrev Fædrelandsvennen om pasienter som ikke lenger ville behandles i Flekkefjord. Personer som ankom akuttmottaket i Flekkefjord, spurte om de heller kunne bli sendt til Kristiansand. Flere pasienter avlyste planlagte operasjoner. I saken uttalte avdelingsleder Elisabeth Urstad på kirurgisk avdeling at «Det kan være en fare for pasientsikkerheten dersom pasienter tar forsinket kontakt».

Vi mente at slike innvendinger ikke måtte hindre oss i å fortsette å jobbe med saker om pasientskader ved sykehuset i Flekkefjord. Men det la visse føringer på antall saker vi publiserte. Vi var også ekstra påpasselig med å få med sykehusledelsens svar på all kritikk, og sykehusledelsens tiltak for å bedre pasientsikkerheten.

En av de største presseetiske utfordringene handlet om imøtegåelse fra legene, og særlig fra den mest omtalte legen. Han gjorde det tidlig klart at han ikke kom til å bidra med uttalelser i noen saker. Vi holdt likevel fast på at vi alltid skulle gi han mulighet til å imøtegå påstander, eller kommentere opplysninger som angikk han. Dette handlet ikke bare om imøtegåelse, men også om at vi måtte tenke nøye over hvilken belastning omtalen var for han personlig. Vi var opptatt av å ivareta hans helse og integritet. Løsningen ble at vi hele tiden holdt nær kontakt med en representant for legeforeningen og med sykehusledelsen for å forsikre oss om at vi gjorde det vi kunne for å få imøtegåelse og varsle i forkant av nye publiseringer.

Disse vurderingene var også sentrale i våre diskusjoner om identifisering. Burde vi navngi en lege som beviselig hadde begått en rekke lovbrudd, og som ikke så ut til å lære av sine feil? Hvor identifiserende skulle vi være? Vi risikerte jo å kaste uberettiget mistanke mot alle legene ved sykehuset. Løsningen ble at vi omtalte han anonymt, men at vi fortalte om hans nasjonalitet.

Kapittel 4: Avsløringene

NRKs granskning av feiloperasjonene ved Sørlandet sykehus har frembrakt nesten 40 artikler på NRK.no, en rekke TV-saker nasjonalt og lokalt, en episode i podkasten Oppdatert, samt en rekke innslag i våre egne radiosendinger. Avsløringene har også vært tema i Politisk kvarter og Dagsnytt 18.

4.1. Hva avslørte vi?

- Svært mange pasienter har blitt feiloperert i Flekkefjord.
- Flere leger ved Flekkefjord sykehus utførte operasjoner i ortopedi uten å være spesialister. En av legene jobbet som ortopedisk overlege i elleve år uten å være ortoped.
- Praksisen med å bruke leger som ikke er ortopeder, var godkjent at fagledelsen ved Sørlandet sykehus.
- Flekkefjord sykehus skrev i liten grad avviksmeldinger. Feiloperasjonene ble ikke meldt i systemene.
- Sykehuset har ikke hatt gode nok rutiner for å følge opp LIS-leger.

- Den kasakhstanske legen fortsatte å feiloperere etter at han ble overført til Kristiansand. Det kom alvorlige avviksmeldinger på ham etter få uker.
- Legen fikk operere alene uten tilsyn i Kristiansand.
- Legen var ikke en «erfaren traumelege» som hadde «reddet mange liv i krig». Dette trodde de ansatte i Flekkefjord og Kristiansand. Sykehusledelsen ble gjentatte ganger bedt om å bevise dette. De manglet dokumentasjon.
- Utenlandske leger ble ansatt uten at sykehuset kunne dokumentere kompetansen.
- Avviksmeldinger fra sykehusene viste at ansatte var redde for legen da han jobbet i Flekkefjord. Han har fått flere varsler mot seg.
- Legen hadde sagt opp stillingen, og kunne søke andre jobber. Sykehuset varslet ikke Helsetilsynet om dette.
- Pasienter som skulle ha blitt sendt videre til større sykehus, ble operert i Flekkefjord.

4.2. Hvilke konsekvenser fikk det?

- 450 pasienter får ny medisinsk vurdering etter å ha blitt operert av den kasakhstanske legen, og en finsk ortoped som jobbet i Flekkefjord.
- Fylkesmannen opprettet nye tilsynssaker mot legen og sykehuset etter NRKs oppslag.
- Helsetilsynet har satt i gang en omfattende granskning av legen og Sørlandet sykehus. Denne inneholder et utvalg av åtte pasientsaker. I noen av tilfellene har Helsetilsynet valgt å undersøke pasientsaker etter at de har vært omtalt av NRK.
- Helsetilsynet fratok den omstridte legens lisens midlertidig. Dersom ikke vi hadde bitt oss fast i saken, ville legen fremdeles trolig jobbet som overlege i ortopedi i Flekkefjord.
- Sykehuset «tok grep» for å få ned antallet feiloperasjoner ved å innføre en reiseordning hvor ortopeder fra Kristiansand reiser til Flekkefjord for å gjennomføre operasjoner.
- Sykehuset opprettet en egen telefonlinje for bekymrede pasienter etter at NRK skrev at legen hadde feiloperert i Kristiansand. Flere skadde pasienter meldte fra, og saken endte som tilsynssak.
- Konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst satte i gang granskning av Sørlandet sykehus. Rapporten slo fast at pasientsikkerheten ikke var god nok. Legen ble ikke godt nok passet på i Kristiansand, og de hadde ikke dokumentasjon på hans formelle utdanning.
- Sykehuset har innført nye rutiner og iverksatt tiltak for bedre pasientsikkerhet. Blant annet at det skal være to overleger til stedet under visse typer operasjoner.
- Feilopererte pasienter i Flekkefjord har nå våget å klage til tilsynsmyndighetene. Noen pasienter har tatt saken til retten.
- Ansatte varslet mistillit mot sykehusledelsen etter NRKs saker. I det anonyme varslingsbrevet skrev de ansatte at ledelsen kom med feilinformasjon. De viste til ledelsens uttalelser i NRK-sakene, og mente det ikke stemte overens med virkeligheten.

Kapittel 5: Hva lærte vi, hvordan organiserte vi arbeidet, og hva fikk vi ikke til?

NRK Sørlandet har jobbet med denne saken i to år. Mesteparten av arbeidet er gjort av Kari Jeppestøl Arntzen, Heidi Ditlefsen og Christina Cantero. De har jobbet med denne saken på siden av vanlig turnus og nyhetsarbeid, med unntak av en tomåneders-periode vinteren 2019. Det er de tre som har stått for det meste av innsynsarbeidet og kildepleien, reportasjeledet av Jon Anders Møllen. Siv Kristin Sællmann og Per Kåre Sandbakk har jobbet med TV-sakene. Distriktsdivisjonens graveleder Odd Isungset har vært med på en del av kilde- og skrivearbeidet. Han har vært bindeleddet til Oslo-redaksjonen, der Pål Wergeland og Line Tomter har bidradd en kort periode. Erlend Frafjord fra NRK Rogaland var også med en ukes tid.

Men i all hovedsak har denne saken vært drevet fram av journalistene i redaksjonen i Kristiansand - innimellom et turnusarbeid med kabaler som det var ekstra krevende å få til å gå opp etter at koronaen rammet og krevde mesteparten av kapasiteten til alle som sto på en vaktliste.

På det tidspunktet hadde vi også kommet til et punkt der vi lurte på om vi hadde publisert så mye at publikum var blitt trøtte. Vi visste at det også var pasienter som hadde mista livet på grunn av feilbehandling i Flekkefjord. Vi satte i gang et omfattende arbeid med å lese dødsannonser, og for å finne ofre. Til slutt fant vi en familie som var villig til å gi fortellingen et ansikt. De hadde mistet en av sine nære etter en feilbehandling ved sykehuset i den sørvestlige delen av Agder. På dette tidspunktet tenkte vi at vi kanskje ikke kunne publisere flere enkeltstående lidelseshistorier, men at vi kunne samle sakene opp i en TV-dokumentar. Vi gjorde noen opptak med de etterlatte, og hadde møter med Brennpunkt-ledelsen. Så kom koronaen, og med ett ble filming på sykehus og TV-opptak med pasienter og pårørende bortimot umulig. Men vi har ikke avsluttet vårt arbeid med denne saken.

5.1 Lærdommen 2XT

Den viktigste lærdommen kan oppsummeres med formelen 2xT: Tålmodighet og tillit. Tålmodighet er ofte undervurdert som journalistisk arbeidsmetode - i en hektisk nyhetshverdag. Tillit har vært avgjørende i denne saken - bygging av tillit tar tid, men det lønner seg alltid.

Den viktigste konsekvensen av vårt arbeid er at det nå er 450 pasienter som nå får en ny medisinsk vurdering av sin sak. De fleste av disse ante ikke at de plagene de hadde etter operasjonene kunne skyldes at de kunne være feiloperert.

I Vær varsom-plakaten står det at vårt sentrale samfunnsoppdrag er å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner. Nesten ingen steder er vi som enkeltmenneske mer sårbart enn når vi legger oss i en sykehusseng og overlater livet til helsetjenesten. Vi tar det for gitt at vi er i de beste hender og at alle kun ønsker det beste for oss. Det er helt utenkelig at noen vil utføre inngrep for å bedre en statistikk eller opprettholde et helsetilbud.

Derfor var det en helt sentral oppgave for oss å undersøke om systemet som skulle ivareta enkeltmenneskene var godt nok. Vi mener vi kan slå fast at vi har avdekket en systemsvikt, og vi håper at vår journalistikk kan føre til at det ikke lenger er noen som blir operert uten at det er grunnlag for det.

Vi mener også at vårt arbeid har vist hvor viktig det er at NRK har endret oppdraget til distriktskontorene. Tidligere var det journalistiske oppdraget preget av en fortløpende dagsorden, og en jakt på spissede synspunkter. Mange distriktskontor var opptatt av å være distriktets talerør mot sentralmakta. Derfor var det lite graving i lokale saker. Det var en journalistisk unnlattelsessynd. Denne saken har vist oss hvor viktig det er å grave lokalt, og hvor viktig det er å stå i det ubehaget det kan utløse.

Vedlegg

Artikler som er publisert på NRK.no:

02.01.19: Nedleggingstruet sykehus opererte uten grunn

<https://www.nrk.no/sorlandet/nedleggingstrua-sykehus-opererte-uten-grunn--man-kan-jo-tenke-noen-stygge-tanker-1.14346564>

**Nedleggingstrua sykehus opererte uten grunn:
– Man kan jo tenke noen stygge tanker**

Kristiansandskvinnen skulle bare fjerne en liten utvekst, men endte opp med nærmere ti skruer i stortåa og en ødelagt fot. Hun ble tilbudt flere operasjoner for plager hun ikke hadde.

Kari Jeppestøl Arntzen
Journalist

Publisert 2. jan. 2019 kl. 05:22
Oppdatert 3. apr. 2019 kl. 22:43

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

Stortåa til kvinnen ble operert på nytt av legen etter den første mislykka operasjonen. Denne gangen ble tåa forkortet, og innsatt med metallplater og skruer. Den skulle aldri vært operert i utgangspunktet, ifølge Helsetilsynet.

02.01.19: Fire tilsynssaker mot samme lege: <https://www.nrk.no/sorlandet/fire-tilsynssaker-mot-samme-lege--han-innser-ikke-at-han-har-gjort-noe-galt-1.14362528>

23.01.19: Helsetilsynet mener akuttkirurgien i Flekkefjord er uforsvarlig:

<https://www.nrk.no/sorlandet/pasient-dode-etter-manglende-behandling-fra-sykehuset-i-flekkefjord-1.14395925>

24.01.19: Opererte begge knærne uten grunn: <https://www.nrk.no/sorlandet/opererte-begge-knaerne-uten-grunn-1.14364488>

13.02.19: Pasient skulle aldri ha vært operert: <https://www.nrk.no/sorlandet/ny-tilsynssak-mot-lokalsykehus--opererte-inn-hofteprotese-uten-grunn-1.14428743>

De ødelagte

I årevis har innbyggerne i Flekkefjord kjempet for å beholde lokalsykehuset. Nå forteller flere pasienter om grove feiloperasjoner og et liv som ufør.

23.03.19: De ødelagte: <https://www.nrk.no/sorlandet/xl/feilbehandlinger-ved-lokalsykehuset-1.14449406>

23.03.19: Fire pasienter døde etter feilbehandling: <https://www.nrk.no/sorlandet/15-saker-med-forsvarlighetsbrudd-i-flekkefjord-1.14425558>

24.03.19: Ikke uvanlig at politikere overstyrer faglige råd: <https://www.nrk.no/sorlandet/helseforsker-ikke-uvanlig-at-politikere-overstyrer-faglige-rad-1.14485587>

25.03.19: Sykehusansatte varslet om ortoped-mangel for flere år siden: <https://www.nrk.no/sorlandet/sykehusansatte-varslet-om-ortoped-mangel-for-flere-ar-siden-1.14489315>

26.03.19: Lege opererte i elleve år uten å være spesialist: <https://www.nrk.no/sorlandet/lege-har-operert-pasienter-i-elleve-ar-uten-a-vaere-spesialist--de-vet-ikke-hvor-farlig-det-er-1.14468533>

Lege har operert pasienter i elleve år uten å være spesialist: – De vet ikke hvor farlig det er

Leger ved Flekkefjord sykehus har i årevis gått i fast ortopedi-turnus uten at de er ortopeder. Praksisen har vært godkjent av fagdirektøren, og har pågått helt frem til i dag.

Finn Åge Olsen måtte amputere beinet etter å ha blitt operert av en lege som ikke hadde den fem år lange spesialiseringen i ortopedi.

FOTO: PER-KÅRE SANDBAKK

Kari Jeppestøl Arntzen

Journalist

Heidi Ditlefsen

Journalist

Per-Kåre Sandbakk

Fotograf

Publisert 26. mars 2019 kl. 06:43

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

29.03.19: Politiet med støtte til sykehuset i Flekkefjord:

<https://www.nrk.no/sorlandet/politiet-med-stotte-til-sykehusansatte-i-flekkefjord-1.14493000>

31.03.19: Ofre for feilbehandling kritiserer politiet etter støtteerklæring:

<https://www.nrk.no/sorlandet/ofre-for-feilbehandling-reagerer-pa-politiets-stotteerklaering-1.14497261>

01.04.19: Tilsynssak mot ortoped etter feilbehandling:

<https://www.nrk.no/sorlandet/tilsynssak-mot-ortoped-etter-feiloperasjoner---sier-han-aldri-meldte-fra-1.14450727>

29.01.20: Lege granskes etter mange feiloperasjoner: <https://www.nrk.no/sorlandet/nye-tilsynssaker-flekkefjord-lege-kan-miste-lisensen-1.14878504>

Lege granskes etter mange feiloperasjoner: – Jeg sitter her som en sakkosekk

Åse var frisk, men endte med hofteprotese og droppfot. Legen som har skadet flere pasienter ved sykehuset i Flekkefjord, risikerer nå å miste retten til å praktisere.

Åse Løkken Vegge (61) var frisk, og skulle aldri vært operert. I dag sliter hun med å gå.
FOTO: PER-KÅRE SANDBAKK / NRK

Kari Jeppedal Arntzen
Journalist

Publisert 29. jan. 2020 kl. 07:29
Oppdatert 20. feb. 2020 kl. 13:21

30.01.20: Skadde pasienter reagerer på at lege får fortsette å operere:

<https://www.nrk.no/sorlandet/skadde-pasienter-reagerer-pa-at-lege-fortsetter-a-operere-1.14873001>

31.01.20: Krever leger ut av jobb mens de granskes: <https://www.nrk.no/sorlandet/mener-leger-som-granskes-automatisk-skal-tas-ut-av-tjeneste-1.14883998>

05.02.20: Lege som granskes har feiloperert på nytt sykehus:

<https://www.nrk.no/sorlandet/lege-som-granskes-har-feiloperert-pa-nytt-sykehus--livet-mitt-er-odelagt-1.14886815>

Lege som granskes har feiloperert på nytt sykehus: – Livet mitt er ødelagt

Legen som skadet mange pasienter i Flekkefjord, ble overført til sykehuset i Kristiansand. Direktøren hevdet det var trygt. Det var det ikke.

Hårgret Arnlöv Gudbergsdotter er illede med å søke uføretygd. Sykehuset innrømmer at hun har blitt feiloperert i Kristiansand av legen som granskes av HelseStryket.
FOTO: PER-KÅRE SANDBAKK / NRK

Kari Jeppedal Arntzen
Journalist

Siv Kristin Sællmann
Journalist

Per-Kåre Sandbakk
Fotograf

Publisert 5. feb. 2020 kl. 12:00
Oppdatert 6. feb. 2020 kl. 08:50

06.02.20: Sykehus oppretter kontakttelefon for opererte:

<https://www.nrk.no/sorlandet/skal-granske-legesaken---opprettet-kontakttelefon-for-opererte-1.14892561>

07.02.20: Finn Åge blir nedringt av folk som er operert av legen:

[https://www.nrk.no/sorlandet/finn-age-blir-nedringt-av-folk-som-har-blitt-operert-av-legen - -jeg-har-gatt-ut-av-tellinga-1.14893358](https://www.nrk.no/sorlandet/finn-age-blir-nedringt-av-folk-som-har-blitt-operert-av-legen--jeg-har-gatt-ut-av-tellinga-1.14893358)

08.02.20: Helseministeren: - Blir en tøff jobb å gjenopprette tilliten:

<https://www.nrk.no/sorlandet/mener-sykehuset-far-en-toff-jobb-med-a-gjenopprette-tilliten-etter-feilbehandlinger-1.14894734>

11.02.20: Mer enn 30 pasienter skal få ny vurdering:

<https://www.nrk.no/sorlandet/sorlandet-sykehus-blir-nedringt-av-pasienter-som-lurer-pa-hvem-som-opererte-dem-1.14896823>

14.02.20: Legen lot gjest operere pasient: [https://www.nrk.no/sorlandet/ansatte-varslet - legen-lot-gjest-operere-pasient-1.14897334](https://www.nrk.no/sorlandet/ansatte-varslet--legen-lot-gjest-operere-pasient-1.14897334)

17.02.20: - Sykehuset har misligholdt ansvaret sitt: <https://www.nrk.no/sorlandet/nestleder-i-helsekomiteen-mener-sykehuset-har-sviktet-1.14906360>

19.02.20: Minst 300 pasienter får tilbud om ny vurdering:

<https://www.nrk.no/sorlandet/minst-300-pasienter-far-tilbud-om-ny-vurdering-etter-operasjoner-1.14907888>

Minst 300 pasienter får tilbud om ny vurdering: – Vi føler oss holdt for narr

Stein-Erik Karlsen ble operert i Flekkefjord etter en alvorlig motorsykkelulykke i 2011. Han har slitt med senskader og er halt. Sist uke fikk han vite at operasjonen ble gjort av legen som granskes.

Stein-Erik Karlsen og kona Målfrid Frahm Jensen var i en alvorlig motorsykkelulykke sommeren 2011. Stein-Eriks høyre lårbein ble knust i ulykken.
FOTO: GURO WAKSVIK

Heidi Dittelsen
Journalist

Kari Jeppestøl Arntzen
Journalist

Publisert 19. feb. 2020 kl. 19:12
Oppdatert 19. feb. 2020 kl. 22:22

20.02.20: Styremedlem mener sykehuset har mistet fokus på det faglige:

[https://www.nrk.no/sorlandet/styremedlem - man-har-mistet-fokus-pa-det-faglige-1.14910887](https://www.nrk.no/sorlandet/styremedlem--man-har-mistet-fokus-pa-det-faglige-1.14910887)

26.02.20: Flere Flekkefjord-leger granskes: [https://www.nrk.no/sorlandet/flere-flekkefjord-leger-granskes - -det-er-alvorlige-saker-1.14916703](https://www.nrk.no/sorlandet/flere-flekkefjord-leger-granskes--det-er-alvorlige-saker-1.14916703)

01.03.20: Sykehusansatte varslet ledelsen: [https://www.nrk.no/sorlandet/mistillit-mot-sykehusledelsen - -noen-ma-stilles-til-ansvar-1.14906536](https://www.nrk.no/sorlandet/mistillit-mot-sykehusledelsen--noen-ma-stilles-til-ansvar-1.14906536)

07.04.20: Ortoped får ikke lenger operere: <https://www.nrk.no/sorlandet/ortoped-far-begrenset-autorisasjonen-etter-tilsynsak-1.14974724>

14.04.20: Pasienter må vente til høsten for å få ny vurdering: <https://www.nrk.no/sorlandet/utsetter-vurdering-av-tidligere-pasienter-pa-grunn-av-koronaviruset-1.14976038>

09.05.20: Kappet av hånda med sag og ble operert av “skandalelegen”:
[https://www.nrk.no/sorlandet/kappet-handa-med-sag-og-ble-operert-av-skandalelegen - fikk-sterke-smerter-i-beina-1.14983824](https://www.nrk.no/sorlandet/kappet-handa-med-sag-og-ble-operert-av-skandalelegen--fikk-sterke-smerter-i-beina-1.14983824)

25.08.20: Legen som granskes har sagt opp sin stilling: <https://www.nrk.no/sorlandet/lege-som-granskes-har-sagt-opp-stillingen-kan-fritt-jobbe-i-helsevesenet-1.15134947>

26.08.20: Helsetilsynet vurderer å stoppe legen som har sagt opp: <https://www.nrk.no/sorlandet/helsetilsynet-gior-ny-vurdering-omstridt-lege-kan-miste-autorisasjonen-midlertidig-1.15136219>

28.08.20: Sykehuset ga ikke beskjed om at legen hadde sagt opp: <https://www.nrk.no/sorlandet/sykehuset-ga-ikke-beskjed-om-at-legen-hadde-sagt-opp-1.15137609>

14.09.20: Helsetilsynet fratrar legen lisensen midlertidig: <https://www.nrk.no/sorlandet/helsetilsynet-griper-inn-lege-fratas-lisensen-1.15146016>

Helsetilsynet griper inn mot lege som har feiloperert - fratras lisensen

Helsetilsynet tar ikke sjansen på at legen får seg ny jobb i helsevesenet mens tilsynssakene mot han behandles. Han har i flere år feiloperert og skadet pasienter på Sørlandet.

Kari Jeppedal Arntzen
Journalist

Heidi Ditlefsen
Journalist

Publisert 14. sep. 2020 kl. 15:04
Oppdatert 16. okt. 2020 kl. 10:01

Legen, som ikke var ortoped, opererte alene en 62-åring fra Vestland som hadde kappet av tommelen på et sag. Dette er en av tilsynssakene som pågår.
Foto: PRIVAT

17.09.20: Lege som granskes med sin versjon: <https://www.nrk.no/sorlandet/lege-som-granskes-etter-feiloperasjoner> - [-ledelsen-heiet-meg-frem-1.15155554](#)

17.09.20: Sørlandet sykehus får kritikk i ny rapport: <https://www.nrk.no/sorlandet/sorlandet-sykehus-far-kritikk-i-rapport-1.15136100>

18.09.20: Sterke reaksjoner på sykehusrapport: <https://www.nrk.no/sorlandet/sterke-reaksjoner-pa-sykehusrapport> - [-vi-har-en-ledelse-som-er-fullstendig-handlingslammet-1.15165284](#)

23.09.20: Sykehuset trodde omstridt lege var traumekirurg: <https://www.nrk.no/sorlandet/omstridt-lege-fikk-storre-ansvar-enn-han-skulle-> [-sykehuset-trodde-han-var-traumekirurg-1.15165888](#)

30.10.20: Slik skal sykehuset unngå nye helseskandaler: <https://www.nrk.no/sorlandet/sorlandet-sykehus-skjerper-rutinene-etter-sterk-kritikk-fra-helse-sor-ost-1.15222045>

15.12.20: Feiloperert på sørlandsferie: <https://www.nrk.no/sorlandet/tilsynsrapport-sorlandet-sykehus-visste-om-feiloperasjon-uten-a-gi-beskjed-1.15266745>

Feiloperert på sørlandsferie - sykehuset sa ingenting

Ledelsen ved Sørlandet sykehus ville ikke erkjenne at legen fortsatte å feiloperere da han kom til Kristiansand. Men det har han gjort, slår den første tilsynssaken fast.

Lena Merete Tallaksen slik hun ofte satt med hånda på ei pute i fjor sommer. Sykehuset visste om feiloperasjonen, men sa ingenting, skriver fylkesmannen.

FOTO: PRIVAT

Kari Jeppestøl Arntzen
Journalist

Publisert 15. des. 2020 kl. 08:43
Oppdatert 15. des. 2020 kl. 08:53

Lenker til NRK Sørlandets debattinnlegg med forsvar for arbeidet som er gjort:

20.02.20: NRK har basert seg på fakta: <https://www.nrk.no/ytring/nrk-har-basert-seg-pa-fakta-1.14911100>

05.04.19: Kan ikke pynte på fakta: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/zGOJLb/naar-tilsynsrapporter-fra-flekkefjord-sykehus-er-saa-krasse-kan-ikke-nr>

12.02.20: Allmenne behov ivaretatt: <https://www.gd.no/allmenne-behov-ivaretatt/o/5-18-1066587>

19.05.20: Kritisk journalistikk og fakta: <https://www.fvn.no/mening/kronikk/i/y3qP2g/det-var-foerst-da-nrk-soerlandet-omtalte-de-mange-avvikene-at-rutiner-b>

NRKs saker omtalt i Avisen Agder:

16.11.18: Gamle saker skaper igjen oppmerksomhet: <https://www.avisenagder.no/gamle-saker-skaper-igjen-oppmerksomhet/s/5-99-441351>

25.01.19: Ordfører svarte NRK om sykehuset: <https://www.avisenagder.no/ordforer-svarte-nrk-om-sykehuset/s/5-99-453726>

01.02.19: Er kristiansandere kyniske? <https://www.avisenagder.no/er-kristiansandere-kyniske/s/5-99-455157>

04.02.19: En sykehusleder fra øverste hylle: <https://www.avisenagder.no/leder-en-sykehusleder-fra-overste-hylle/s/5-99-455691>

13.02.19: NRK trekker fram tilsynssaker igjen: <https://www.avisenagder.no/nrk-trekker-frem-tilsynssaker-igjen/s/5-99-457644>

15.02.19: Sykehustillitsvalgte klager NRK inn til PFU: <https://www.avisenagder.no/sykehustillitsvalgte-klager-nrk-inn-til-pfu/s/5-99-458052>

18.02.19: Nå må det være slutt! <https://www.avisenagder.no/na-ma-det-vare-slutt/s/5-99-458352>

22.02.19: Ber NRK demtere sykehus-påstand: <https://www.avisenagder.no/ber-nrk-dementere-sykehus-pastand/s/5-99-459549>

25.02.19: "Skandalesykehuset": <https://www.avisenagder.no/skandalesykehuset/s/5-99-459630>

27.02.19: NRK avviser å demtere sykehus-påstander: <https://www.avisenagder.no/nrk-avviser-a-dementere-sykehus-pastander/s/5-99-460164>

08.03.19: Min tanke er fri: <https://www.avisenagder.no/min-tanke-er-fri/s/5-99-461607>

23.02.19: Sykehuset blir sak i Lørdagsrevyen: <https://www.avisenagder.no/sykehuset-blir-sak-i-lordagsrevyen/s/5-99-463941>

24.03.19: "Vi har brukt årevis på å bygge opp trygghet": <https://www.avisenagder.no/vi-har-brukt-arevis-pa-a-bygge-opp-trygghet-og-et-godt-forhold-til-vare-pasienter-og-innbyggere/s/5-99-464007>

25.03.19: - Takk for at dere er her for oss: <https://www.avisenagder.no/takk-for-at-dere-er-here-for-oss/s/5-99-464202>

25.03.19: Vil jobbe for å finne tilbake stoltheten: <https://www.avisenagder.no/vil-jobbe-for-a-finne-tilbake-til-stoltheten/s/5-99-464214>

26.03.19: Kronerulling og bollebaking til de ansatte: <https://www.avisenagder.no/kronerulling-og-bollebaking-til-sykehusansatte/s/5-99-464268>

27.03.19: Dette er utelukkende et ledelsesansvar: <https://www.avisenagder.no/leder-dette-er-utelukkende-et-ledelsesansvar/s/5-99-464349>

27.03.19: Hvordan ødelegge et sykehus? <https://www.avisenagder.no/hvordan-odelegge-et-sykehus/s/5-99-464361>

27.03.19: "Jeg tror noen har en agenda": <https://www.avisenagder.no/jeg-tror-noen-har-en-agenda/s/5-99-464466>

«Jeg tror noen har en agenda»

BLÅSER UT: Stortingspolitiker Gisle Meininger Saudland (Frp) mener fagdirektøren på Sørlandet sykehus bør vurdere sin stilling dersom det er riktig at ansattes bønn om oppfølging og tiltak ikke har blitt hørt. Foto: Svein L vland

27.03.19: Står sammen med de ansatte i denne vanskelige tiden:

<https://www.avisenagder.no/star-sammen-med-de-ansatte-i-den-ne-vanskelige-tiden/s/5-99-464424>

27.03.19: Russ for sykehuset: <https://www.avisenagder.no/russ-for-sykehuset/s/5-99-464646>

29.03.19: En statskanal med en agenda? <https://www.avisenagder.no/en-statskanal-med-en-agenda/s/5-99-464829>

29.03.19: Hvorfor og hvordan? <https://www.avisenagder.no/hvorfor-og-hvordan/s/5-99-464835>

01.04.19: Kraftige anklager mot NRK fra ordføreren: <https://www.avisenagder.no/kraftige-anklager-mot-nrk-fra-ordforeren/s/5-99-465645>

Kraftige anklager mot NRK fra ordføreren

01.04.19: Har dere guts nok, NRK? <https://www.avisenagder.no/har-dere-guts-nok-nrk/s/5-99-465528>

10.04.19: NRK skaper et ugjenkjennelig bilde: <https://www.avisenagder.no/nrk-skaper-et-ugjenkjennelig-bilde-av-flekkefjord-sykehus/s/5-99-467106>

21.02.20: Må bygge opp ny sykehusstillit: <https://www.avisenagder.no/ma-bygge-opp-ny-sykehusstillit/o/5-99-887286>

NRKs saker omtalt i Medier24:

09.04.19: NRK avslørte en serie feilbehandlinger ved lokalsykehuset. Da reiste lokalsamfunnet seg mot statskanalen: <https://www.medier24.no/artikler/nrk-avslorte-en-serie-feil-behandlinger-ved-lokal-sykehuset-da-reiste-flekk-fjord-seg-mot-stats-kanalen/462506>

30.04.19: NRK reagerer på journalists bindinger i konflikt: <https://www.medier24.no/artikler/nrk-reagerer-pa-journalists-bindinger-etter-konflikt-er-gift-med-sentral-tillits-valgt-dekker-syke-huset-tett/463906>

Lenker til noen av NRKs TV-saker*:

23.03.19: Lørdagsrevyen:

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/201903/NNFA02032319/avspiller>

24.03.19: Søndagsrevyen:

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/201903/NNFA03032419/avspiller>

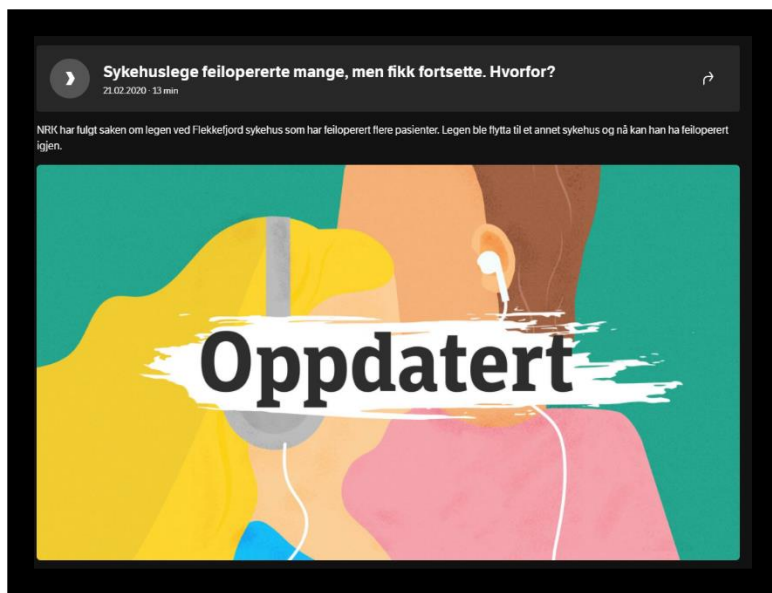
06.02.20: Dagsrevyen:

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/202002/NNFA19020620/avspiller>

07.02.20: Dagsrevyen:

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/202002/NNFA19020720/avspiller>

*Utover dette har en rekke andre saker blitt sendt i Dagsrevyen og NRK Sørlandets lokale TV-sendinger.

Lenker til noen av NRKs radiosaker*:

25.03.19: Politisk kvarter:

https://radio.nrk.no/podkast/politisk_kvarter/sesong/201903/nrkno-poddkast-247-150380-25032019072700

21.02.20: Oppdatert (podkast):

https://radio.nrk.no/podkast/oppdatert/sesong/202002/l_487ae1e1-08d1-4162-bae1-e108d1d1621a

28.02.20: Dagsnytt 18:

<https://www.nrk.no/sorlandet/sykehusdebatt-i-dagsnytt-18-1.14922947>

*Utover dette har en rekke andre saker blitt sendt i NRKs radiokanaler.